

[Riishøj]

det er typen af krig og krigenes opståen, der er blevet anderledes. Det ser vi forskelligt på.

Det andet er det mere ideologiske, og det lå også i den tale, udenrigsministeren gav os, at sammenbruddet i Øst skal bruges til lancering af blind privatisering og markedsøkonomi, chokkure, hele det her IMF- og Verdensbankkriterium, som vi har oplevet i årtier, og som jo er verden af i går. Det er blevet praktiseret i store dele af verden, men har jo i hvert fald ikke løst udviklingslandenes problemer i den form, med de krav, som man har stillet til økonomier med de vanskeligheder, som udviklingslandene har. Det er også en diskussion, som har stået på i Østlandene, hvor allerede to års erfaring viser, at det nok ikke lige er svaret på planøkonomiens sammenbrud at lave en så brutal chokkur. Hvor forudsætningerne for en markedsøkonomi slet ikke er til stede, gennemfører man en kur, der fører til massearbejdsløshed og til, at demokratierne i øjeblikket jo rent faktisk trues.

Det fører igen over til diskussionen om Øst og Syd, som jo i høj grad ligger bag den debat, vi har i dag. I den sammenhæng er det jo ikke rigtigt, at man kan sætte et skot ned og sige, at situationen i de baltiske lande, som Venstre er meget glad for, og som vi andre vil hjælpe mindst lige så meget, er ganske anderledes. Udenrigsministeren har jo selv advaret imod faren for udartning i retning af en ny type, ikke af diktatur, men indskrænkning af demokratiet med heksejagt og med en regulær fare for en form for statskup. Det kan så dreje sig om vilkårene for nationale mindretal, slet ikke alene russerne, men også i høj grad polakkerne, og det kan dreje sig om oppositionens vilkår for at drive fri virksomhed og fri pressevirksomhed, og det er bestemt ikke nogen selvfølge, at sådan noget sker derovre. Det er det heller ikke i Zambia, men jeg synes, man er utrolig grundig og ofte og i stigende grad unuanceret i vægningen mellem de sociale rettigheder og menneskerettighederne, når det gælder den tredje verden, med en voldsom forskydning over mod de individuelle rettigheder, hvor man i høj grad glemmer sammenhængen mellem menneskerettigheder og de sociale rettigheder.

Den sammenhæng synes jeg man fra borgerlig side er mere opmærksom på i Østlandene, hvor jeg har hørt rigtige argumenter gående ud

på, at hvis man ikke får en økonomisk konsolidering, er der fare for de individuelle rettigheder. Jeg synes altså, der er en skævhed, og det passer ikke, som man siger, at sådan nogle ting slet ikke hænger sammen. Det er i hvert fald rimeligt at have det grundsynspunkt, at forholdene for den tredje verdens lande er væsentlig vanskeligere trods alt, end det er for de stater, som har væsentlig bedre vilkår og bedre adgang til hjælp fra Vesten, specielt de fattige lande i Afrika.

Hele den diskussion synes jeg det er vigtigt at arbejde videre med. I øjeblikket er det i høj grad Afrika, der taber på hele spillet om den nye verdensorden, men heldigvis er vi et flertal her i Folketinget, der vil standse den tendens, der er internationalt til forringelse af den tredje verdens, specielt Afrikas forhold i en verden, hvor vi kun tænker i Øst-Vest-baner. Det skal være det sidste ord om denne sammenhæng.

Vi er glade i SF for at være med i den foreslåede dagsorden. Vi vil også meget gerne med i det videre arbejde, og hvis regeringen stadig kører frem med forringelser, står vi gerne til rådighed for at stoppe dem og meget gerne at ændre, men ændre til en retning, der passer med fremtiden og med de udfordringer, der er i 1990'erne. Det er regeringen, der tænker i fortidsbaner. Det er bestemt ikke flertallet bag dagsordenen i dag.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Der er jo det ved det, at hvis der ikke er de individuelle rettigheder, de såkaldte klassiske borgerlige rettigheder, kan man tro nok så meget, at der måske kommer nogle sociale rettigheder, men der er ingen til at kontrollere det. Det, vi har set i en lang række afrikanske stater, er, at når der er diktatur, etpartisystem, når der sker krænkelser af menneskerettighederne og ikke er nogen kontrol med, hvad der foregår, kommer der ingen udvikling ud af udviklingsbistand. Der er jo trods alt individuelle rettigheder nu i de østeuropæiske lande, og vi skal understøtte, at der bliver ved med at være det. Men vi bliver nødt til at se på, at der også er disse rettigheder i ulandene. Ellers kan vi jo ikke på nogen måde kontrollere. Så bliver det bureaukrati, og det bliver nogle ganske få, som sidder på det hele, og vi har jo også set, hvordan svejtsiske bankkonti i visse tilfælde har